

kompensation på seks et halvt tusinde kroner pr. hektar. Det betyder, at staten i stedet kunne have eksproprieret og sikret sig dispositive retten over jorden for et beløb svarende til almindeligvis 5 års udbetalinger.

- Da engene primært skal findes på frivillig basis, bliver der ikke tale om de store sammenhængende områder, som naturmæssigt er mest interessante.
- Endelig er formålet med de våde enge maksimal kvælstoffjernelse, og det betyder, at engene skal stå så meget under vand som muligt, hvilket modarbejder brug til græsning. Hvis staten i stedet stillede store græsningsarealer billigt til rådighed, ville der blive økonomi i at fede de 70.000 tyrekalve op, som i dag eksporteres levende til udlandet med det formål at udløse kalvedræberpræmie, eller til opfødning som tremmekalve.

SFL-områder

Allerede i dag bliver ordningen udnyttet af færre, end der er penge til, fordi den ikke er attraktiv nok. Derfor er det usandsynligt, at målet bliver nået.

Skovrejsning

Det er alt for dyrt at betale private op til 70.000 kr. pr. ha for at rejse skov. Staten kan gøre det for det samme inkl. køb af jord.

Bedre foderudnyttelse

Bedre foderudnyttelse er ren snak, og der er ingen konkrete instrumenter endside muligheder for at eftervise, at det sker. På grund af stramningen af harmonikravet for svin vil landmændene have direkte interesse i ikke at hæve foderudnyttelsen, fordi der så kommer mindre kvælstof i gødningen. Mængden af kvælstof i foderindkøbet er netop ikke medtaget i Vandmiljøplan II.

Stramning af harmonikravet for svin

Stramning af harmonikravet fra 1,7 til 1,4 for svin giver højere jordpriser på grund af den øgede efterspørgsel. Det vil øge strukturudviklingen. Selvfølgelig vil husdyrgødningen blive fordelt bedre og dermed mindske overgødskning med fosfor; men det vil ikke nedsætte kvælstofbelastningen, da landmændene konkret vil udskifte husdyrgødning med kunstgødning. Med-

mindre man mener, at kunstgødning er vejen frem for at nedsætte nitratudvaskningen, giver stramning af harmonikravet ingen nedsat kvælstofudvaskning. Der er i gennemsnit 0,9 dyreenheder pr. ha i Danmark, så det vil heller ikke sætte nogen begrænsninger på husdyrproduktionen - ikke engang på Mors. Desuden vil det resultere i, at der eksporteres flere levende grise til færdigfødning i Tyskland (i 1997 var det 850.000 smågrise samt 250.000 levende slagtesvin, som blot skulle slagtes til en lidt højere notering på et tysk slagteri) for at undgå den relativt højere gødningsmængde i forhold til indtjening, som slagtesvin giver i forhold til et sohold. Selvfølgelig er det udmærket, at man skal have mere jord, så landmanden bedre kan fodre sine dyr med hjemmedyrket foder, men det er meget problematisk, at presset på at eje jord øges.

Skærpede krav til udnyttelse af N i husdyrgødning

Dette punkt vil føre til, at husdyrgødningen tæller for en større mængde kvælstof, og derfor vil der være plads til mindre kunstgødning, før gødningsnormen nås.

Mere økologisk landbrug er ren hensigtserklæring

Den samlede vandmiljøplan fremmer ikke omstillingen til økologisk landbrug, og den foreslår udelukkende en øget målsætning uden konkrete instrumenter bag, som kan få flere til at lægge om. 10 mio. kr. til afsætning af økologiske varer er udmærket, men det ændrer på ingen måde de samlede konsekvenser af Vandmiljøplan II. Den ekstrabevilling i Vandmiljøplan II, der sørger for, at der er penge nok til at udbetale arealtilskud til fremtidens økologiske omlægge-re, er udmærket; men det ændrer ikke ved, at selv en borgerlig regering vil være nødt til at finde pengene til omlægningstilskud for ikke at få skyld for bevidst at stoppe udviklingen. Afsnittet om økologi er et figenblad for at gøre det sværere at kritisere Vandmiljøplan II for at være blottet for fremme af økologisk landbrug.

Efterafgrøder

Formålet med efterafgrøder er at forhindre kvælstoffet i at forsvinde vinteren over. At sørge for, at alle bedrifter har mindst 6 pct. græsareal er udmærket, men det er reelt kun svinebønder,